

Tartuntataudit varhaiskasvatuksessa

Mäntsälän varhaiskasvatus

Lapsen sairastuessa

- lapsen sairastuessa lapsi tarvitsee lepoa, hoivaa ja hoitoa
- lapsen voinnin ollessa alentunut esimerkiksi huonovointisuuden, lämpöilyn, kivun, ripuloinnin tai muun hankalan oireen vuoksi, lasta ei voi tuoda varhaiskasvatukseen
- tartuntataudit tarttuvat herkästi sairauden alkuvaiheessa. Tartuntojen leviämistä vähentää ajoissa kotiin sairastamaan jääminen ja oikea-aikainen hoito
- mikäli lapsi sairastuu päivän aikana, ilmoitetaan siitä huoltajille
- lapsen voi tuoda varhaiskasvatukseen, kun hän jaksaa osallistua normaalisti ryhmän toimintaan ja oireet ovat olennaisesti helpottuneet
- tautikohtaisesti lisäksi tarkempia ohjeita

Vastustuskyky

Vastustuskykyä vahvistavia tekijöitä ovat

- hyvä hygienia
- riittävä uni
- monipuolinen ruokavalio
- luonnossa liikkuminen ja leikkiminen (liikkuessa hengitämme ja kosketamme luonnon mikrobeita)
- metsässä kulkeminen vähentää stressiä joka vaikuttaa vastustuskykyyn

Huoltajien rooli

Huoltajat huolehtivat:

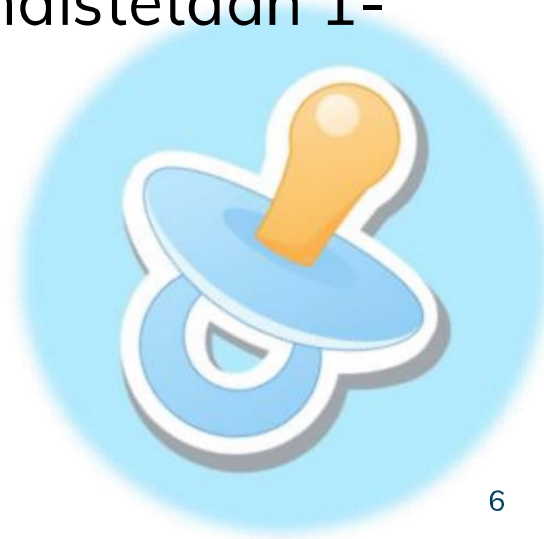
- lapsen käsien pesusta aamuisin, ennen päiväkotiryhmään tuloa (ja omaan kotiin tultua)
- lapsen ja hänen vaatteidensa puhtaudesta
- lapselle riittävästi vaihtovaatteita päiväkotiin
- kura-aikana sadevarusteiden pesusta viikonloppuisin ja tarvittaessa useammin
- unikaverin pesu kerran viikossa (unikaveri säilytetään lapsen sängyssä)
- mahdollisten muiden lelujen pesusta ennen päiväkotiin tuontia ja uudelleen kotiin vietyä
- perehtymisestä päiväkodin tehostettuihin hygieniakäytäntöihin
- kotona lapsen opastamisesta oikeaan käsienpesutekniikkaan
- sairas lapsi tartuttaa helposti muita, kts. seuraavat diat

(Mäntsälän päivähoidon hygieniaohje, 2009)

Tutin käyttö/lasten vanhemmat

- tutti käytössä mielellään vain päiväunilla varhaiskasvatuksessa
- tutissa on oltava selkeästi merkintä, kenen tutti on, jotta vältetään tuttien sekoittumista keskenään
- koti huolehtii tutin/tuttien puhtaudesta (tutti puhdistetaan 1-2 kertaa viikossa keittämällä)
- tutti säilytetään nimellä merkityssä rasiassa

(Stm, 2005)

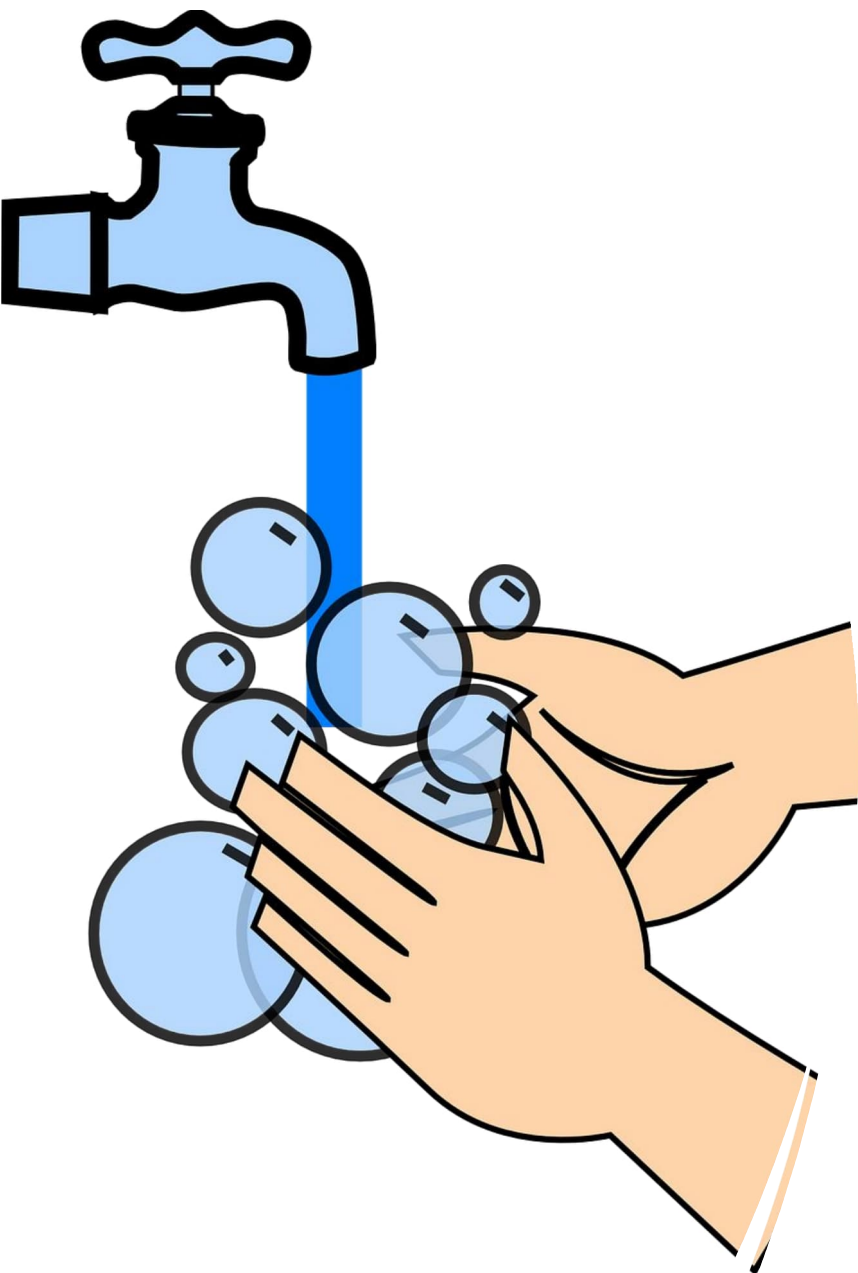

Käsienpesu tekniikka:

- kastele ensin kädet juoksevan veden alla
- ota riittävästi saippua käsiin (1-2 pumppausta)
- hiero käsiä huolellisesti noin minuutin ajan yhteen, siten että ne puhdistuvat joka puolelta
- huuhtelee saippua huolellisesti pois
- kuivaa kädet paperipyyhkeeseen
- sulje hana paperipyyhkeen avulla

(Pohjanmaan hyvinvointialue, 2023,
kuva papunet: Sergio Palao/ ARASAAC)

Muistetaan positiivinen pedagogiikka

- lapsi oppii leikkien. Käytetään leikinomaisia toimia lasten kanssa, jotta oppiminen olisi mielekäästä
- opetetaan lapsille, milloin kädet pestään ja miksi
- ohjataan, keuhataan ja kannustetaan lapsia aktiivisesti
- harjoitellaan yskimään, aivastamaan ja pesemään käsiä oikein. Voidaan esimerkiksi opettaa, että sopiva käsienvesusaika kestää saman verran, kuin laulu Hämä-Hämähäkki tai Tuiki tuiki tähtönen, jolloin lapsi saa konkreettisen esimerkin ajasta

Käsihuuhde:

- aikuinen annostelee aina käsihuuhteen
- käsihuuhde levitetään kuiviin käsiin
- käsihuhuhteella voidaan korvata käsien pesu vedellä ja saippualla, mikäli käsissä ei ole näkyvää likaa
- sitä hierotaan joka puolelle käsiin niin kauan, että kädet ovat kuivat - kämmeniin, sormien väleihin, sormien päihin, peukaloihin ja ranteisiin

(Mäntsälän päivähoiton hygieniaohje 31.7.2009,
kuva papunet: Sergio Palao/ ARASAAC)

Tartuntataudit

Tartuntataudit

Tartuntataudit aiheuttavat paljon töistä poissaolojen sekä lasten huoltajille että henkilöstölle

Tartuntatautien ehkäisy on kaikkien osapuolten yhteinen etu ja vastuu

Seuraaviin dioihin olemme keränneet viitteellistä tietopakettia tartuntataudeista

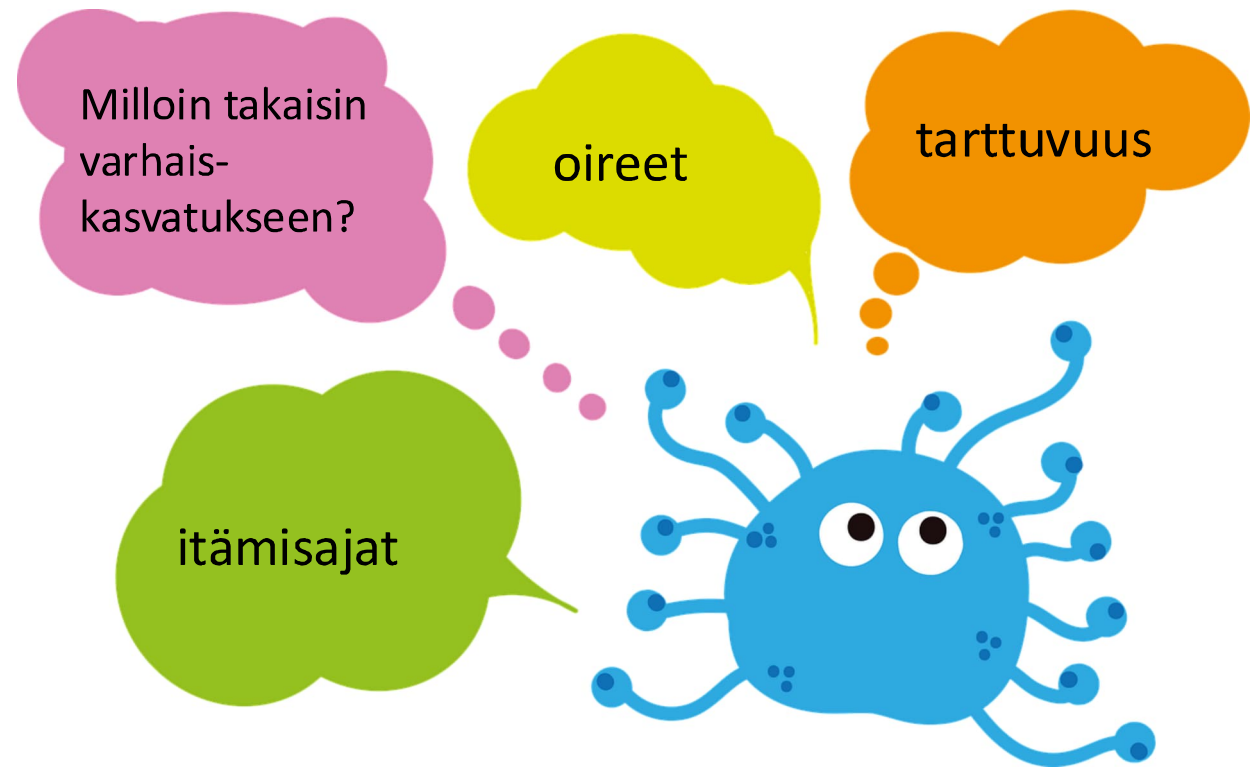
Infektioiden aiheuttajat ja niiden leviäminen

- monet hengitystieinfektiot leviävät pisaratartuntana (yskiminen ja aivastaminen) ja / tai kosketustartuntana
- vesirokko on yksi tarttuvimmista infektioitaudeista ja se tarttuukin sekä ilma-, pisara-, että kosketustartuntana
- myös muut infektiot, kuten ihoinfektiot ja vatsataudit leviävät helposti kosketustartuntana
- kädet levittävät mikrobeja tehokkaasti, jonka vuoksi käsienpesu onkin kaikkein tärkein ja tehokkain menetelmä kun halutaan vähentää infektioita
- käsihygieniassa on tärkeä huomioida oikeanlainen käsienpesutapa ja esimerkiksi tarpeeksi lyhyet kynnet, jolloin käsien puhtaana pitäminen on helpompaa

(Päijät Sote, 2023)

Tartuntataudit

- hengitysinfektiot
- vatsataudit
- ihoinfektiot
- loistaudit
- rokkotaudit

Hengitystieinfektiot

- **Flunssa eli nuhakuume**
- Itämisaika: tartunnasta oireisiin n. 1-3vrk
- Oireet: nuha, yskä, kurkkukipu ja kuume
- Flunssa kestää 1-2 viikkoa

Varhaiskasvatukseen voi palata, kun on ollut yksi kuumeeton päivä, oireet ovat vähentyneet ja lapsi jaksaa olla mukana ryhmän toiminnassa.

- **Nielutulehdus, angiina**
- Oireet: nopeasti alkanut kurkkukipu ja nielurisojen peitteet. Lapsilla oireina voi esiintyä myös ruokahaluttomuutta, pahoinvointia ja oksentelua

Nielutulehduksen jälkeen varhaiskasvatukseen voi palata, kun antibioottikuurin aloituksesta on yli 24h.

Hengitystieinfektiot

Influenssa:

Itämisaika: tartunnasta oireiden alkuun 2-3vrk (vaihteluväli 1-7vrk) Oireiden kesto 3-8vrk

Oireet: yleisimmät nopeasti nouseva kuume, päänsärky ja huonovointisuus, lisäksi voi olla nuhaa, yskää, lihassärkyä sekä vatsa ja suolisto-oireita

Rokote annetaan alle 7-vuoden ikäisille

Korvatulehdus ja silmätulehdus

Korvatulehdus kehittyy usein flunssan seurauksena erityisesti alle 2-vuotiailla. Todetaan terveydenhuollossa korvien tutkimisella. Tarvittaessa lääkäri aloittaa antibioottihoidon

Oireita: Korvakipu ja kuume. Voi esiintyä myös ilman korvakipua. > yksi kuumeeton päivä

Lapsen tulehtunutta silmää hoidetaan kotona puhdistamalla, seurataan 2-3 pv, pitkittynyt tulehdus hoidetaan resepti lääketipoilla

Oireita: silmän punoitus, vuotaminen ja rähmintä > voi osallistua varhaiskasvatukseen

Vatsataudit

- **Rota- ja norovirukset**
- Itämisaika: 1-2vrk
- Helposti tarttuvia
- Oireet: oksentelu ja ripuli, joskus myös kuume
- Käsien pesu saippualla erityisesti wc -käynnin jälkeen ja ennen ruokailua!

Varhaiskasvatukseen voi palata kun lapsi on ollut kaksi vuorokautta täysin oireeton (ei oksentelua/ripulia)

Lapsen on myös oltava kunnossa siten, että hän jaksaa leikkiä ja osallistua ryhmän toimintaan.

Ihoinfektiot

- **Märkärupi**

- Itämisaika: 2-5 päivää
- Oireet: alussa pienet punaiset, kutiavat läiskät, joihin kehittyy pieniä rakkuloita, jotka rikkoutuessaan märkivät

Varhaiskasvatukseen voi palata, kun hoidon (antimikrobinen voide) aloituksesta on kulunut 48 tuntia.

- **Yskänrokko eli huuliherpes**

- Itämisaika: 3-9vrk
- Oireet: kirvelevät rakkulat huulessa tai suussa
- **Ontelosyyvät eli molluskat**
- Oireet: parin millimetrin kokoinen ihonvärinen näppylä, joita voi olla kymmenistä satoihin

Yskänrokon tai ontelosyyvien vuoksi lapsen ei tarvitse olla pois varhaiskasvatuksesta, koska ne paranevat ajan kuluessa itsestään.

Loistaudit

- **Päätäi**

- Itämisaika: 1-2vk
- Oireet: päänahan kova kutina, erityisesti korvien takana ja niskassa
- Tarttuvat kosketuksen välityksellä (eivät hypi tai lennä)

Täitartunnan hoito aloitetaan välittömästi. Lapsi voi palata vakaan seuraavana päivänä hoidon aloittamisesta

Ilmoittaminen tärkeää, jotta tartuntakierre saadaan katkaistua

- **Syyhy**

- Itämisaika: 3-6viikkoa
- Oireet: ilta-aikaan painottuva kutina sekä mahdolliset punoittavat näppylät ja rakkulat iholle.

Varhaiskasvatuksessa ainakin oireisen lapsen petivaatteet vaihdetaan, epidemiatilanteessa kaikki petivaatteet ja muut käytössä olevat tekstiilit pestään

Loistaudit eivät ole merkki huonosta hygieniasta.

Loistaudit

- **Kihomadot**
- Itämisaika: noin kuukausi tartunnasta oireisiin
- Oireet: peräaukon seudun kutina
- Tartunta tapahtuu suoran käsikosketuksen kautta tai esimerkiksi lelujen välityksellä.

Lapsi voi olla varhaiskasvatuksessa normaalisti, mutta hoito on aloitettava heti tartunnan selvittyä.

Lelut ja vuodevaatteet olisi hyvä pestä ja kiinnittää huomiota pintojen puhdistukseen ja käsihygieniaan.

Loistaudit eivät ole merkki huonosta hygieniasta.

Rokkotaudit

- **Vesirokko**

- Leviää ilma-pisara ja kosketustartuntana, mikä tekee siitä erittäin tarttuvan
- Itämisaika: 1-2vrk
- Oireet: punoittavat kutisevat paukamat, jotka muuttuvat rakkuloiksi, puhkeavat ja arpeutuvat parin päivän kuluessa.

Varhaiskasvatukseen voi palata noin 5-7 päivän kuluttua taudin alkamisesta, kunhan uusia rakkuloita ei enää tule, ruvet ovat kuivuneet ja lapsi on kumeeton.

- **Tulirokko** Oireet: päänsärky, kuume, mansikkakieli sekä haalea oranssihtava ihottuma
- Itämisaika: 3-5vrk

Tulirokkoa hoidetaan antibiooteilla. Lapsi voi palata varhaiskasvatukseen 24 tuntia antibioottihoidon aloituksen jälkeen. Lapsen on myös oltava niin kunnossa, että jaksaa leikkiä ja osallistua ryhmän toimintaan.

Rokkotaudit

- **Enterorokko**
- Oireet: rakkulat käsissä ja suussa, sekä kuume
- Itämisaika: 3-7vrk
- **Vauvarokko**
- Oireet: korkea, 3-5 päivän kestävä kuume, jonka jälkeen vartalolle leviää punanäppyläistä ihottumaa
- Itämisaika: 5-15vrk
- **Parvorokko**
- Oireet: Voimakas poskien punoitus, joka muuttuu verkkomaiseksi ihottumaksi
- Itämisaika: noin 16 vrk

Kotona, tarvittaessa kuumelääkkeellä hoidettavia.

Varhaiskasvatukseen voi palata, kun lapsi jaksaa esimerkiksi leikkiä ja osallistua muutenkin toimintaan ryhmässä.

Rokkotaudit

- **Tuhkarokko**
- Oireet: korkea kuume, valonarat silmät ja 3-5vrk jälkeen ilmaantuva ihottuma
- Itämisaika: noin 10 vrk

Ne henkilöt, jotka ovat olleet kontaktissa tuhkarokkopotilaan kanssa, saavat terveydenhuollosta ohjeet tarvittaviin toimenpiteisiin.

Tiivistetysti

Infektio	Milloin takaisin varhaiskasvatukseen?
Hengitystieinfektiot	Yksi kuumeeton päivä, jos on ollut kuumetta. Vähentyneet oireet, hyvä yleisvointi sekä jaksaminen ryhmän toiminnassa. Nielutulehduksen (angiina) jälkeen 24 tuntia antibioottikuurin aloituksesta.
Vatsataudit	Oireettomana kaksi päivää, hyvä yleisvointi ja jaksaminen ryhmän toiminnassa.
Märkärupi	48 tunnin kuluttua hoidon aloituksesta.
Täit ja syyhy	Ensimmäisen hoitokerran jälkeen.
Vesirokko	5-7 vuorokauden kuluttua taudin alkamisesta kun uusia rakkuloita ei ole tullut ja vanhat ruvet ovat kuivuneet. Yksi kuumeeton päivä, hyvä yleisvointi sekä jaksaminen ryhmän toiminnassa.
Enterorokko, vauvarokko ja parvorokko	Hyvä yleisvointi ja lapsi jaksaa osallistua ryhmän toimintaan.
Tulirokko	24 tuntia antibioottikuurin aloituksesta. Yksi kuumeeton päivä, hyvä yleisvointi sekä jaksaminen ryhmän toiminnassa.
Tuhkarokko	Terveystenhuollon ohjeet.

Lähteet:

Mäntsälän päivähoidon hygieniaohje 31.7.2009

Päijät Sote (2023) Lasten yleisimmät tartuntataudit varhaiskasvatuksessa. Opas huoltajille sekä henkilöstölle.

Sosiaali- ja terveysministeriö. (2005). Infektioriskin vähentäminen päivähoidossa. Sosiaali- ja terveysministeriön oppaita 2005:28.

Terveyskirjasto.fi

Terveyskylä.fi

Terveystalo.com

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. [Terveyden ja hyvinvoinnin laitos - THL](#)

Kuvat: papaunet.fi, pixabay.com